

Nagys. Kozma András úrnak
HUNGARIA VI., Vilmos császár-út 55. BUDAPEST

MAGYAR LEI

* KERESZTÉNY * NAPILAP *

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T. Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Igazgató és felelősszerkesztő:
DR PAÁL ÁRPÁD

ORADEA

Főmunkatárs:
DR GYÁRFÁS ELEMÉR

Anglia légi ütőképessége végzetesen csökken

Szinte szünet nélkül ismétlődnek a német légitámadások Anglia ellen. — A német repülőök tönkretették Portsmouth hadikikötőjét. — Hétfőn hetvenkilenc angol és tizenkét német repülőgép esett a harcok áldozatául

Berlinből jelentik: A La Manche-csatornában hétfőn is változatlan erővel folytatódott a vasárnap megkezdett óriásméretű német légitámadások. Egy német repülőraj hétfő délután megtámadta a portsmouthi kikötőt, az angol haditengerészet egyik legfontosabb támaszpontját. Portsmouth az angol hazai hajóraj legfontosabb déli kikötője. Hatalmas berendezései vannak, több tengerészeti iskolája, közöttük a tengeralattjárók legénységének kiképző iskolája is, itt szerelik fel utjukra a tengeralattjárókat. A kikötőt erős légvédelmi tüzérőség védelmezi. A katonai kikötőn kívül a német repülőök az állami hajóépítő üzemeket támadták meg.

A német vadász és romboló repülőgépek ezenkívül hétfőn ismét több elzáró léggömböt pusztítottak el, különösen Dover felett. Több helyen légi harcok voltak, ezek során nagyszámu angol repülőgép pusztult el. Egy német harci repülőgép hiányzik.

A német repülőerők Portsmouth kikötő elleni támadás hétfőn 13 órakor kezdődött. A támadásban 40 harci repülőgép vett részt. A vadászrepülőgépek védelme alatt a bombavetők ledobhatták bombáikat azokra a gondosan kiválasztott célpontokra, amelyeket már előre kiszemeltek, annak ellenére, hogy az ellenséges repülőerők és a légvédelmi tüzérőség erős tevékenységet fejtett ki. Az angol légvédelmi tüzérőség tüzelése nagyon bizonytalan volt, állapítja meg a jelentés.

Egy későbbi jelentés még a következőket közli a Portsmouth elleni támadásról: „A német repülőgépek déli irányból közelítették meg Spithead vidékét, majd Portsmouth felé közeledve három csoportra oszlottak. Az első csoport a Priedys-Hard-i löszér- és aknagyarat bombázta, a második a kikötő dokkjait, a harmadik csoport pedig a kikötőben levő nagy benzinkutatókat támadta meg. A kikötők legkülönbözőbb pontjain robbanások történtek és hatalmas füstoszlopok emelkedtek a magasba.

A robbanások és a tűz olyan méreteket öltött, amikhez hasonlót angol területen még nem tapasztaltak német repülőök. Az angol vadászrepülőgépek nagy távolságban maradtak a német bombázóktól és innen igyekeztek eltalálni a támadókat. A német bombavetőraj kísérletében levő vadászrepülőgépek megjelentésekor az angol repülőök elmenekültek.

Támadás angol repülőterek ellen. — Már a földön is több angol gép pusztul el.

Berlinből jelentik: (Német Távirati Iroda) A Portsmouth-i flottatámaszpont és a Csatornában haladó hajókaraván elleni támadáson kívül a német repülőök a déli angol partokon levő légi támaszpontok ellen is támadást intéztek. Eredményesen bombázták a manstoni repülőteret. Minden óriásméretű bombával szinte felszántották a futóművet. A német repülőgépek elhárítására felkészült Hurican vadászrepülőgépek közül négyet

még a futóműzön pusztítottak el, a többi a levegőben. Az angolok vesztesége itt tíz repülőgép, a németek veszteség nélkül tértek vissza kiindulási helyükre.

A hétfői légi harcok összefoglalása. Hetvenegy angol gép elpusztult.

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda

Részletek a Csatorna fölötti légi viadalról

Alattomos támadás a német mentőrepülőgépek ellen

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda a Csatornában vasárnap lefolyt légi harcokról a következőket jelentti:

— Vasárnap reggel 8 órakor úgy szólt a parancs, hogy szabad a vadászat. Messerschmidt repülőgépeink erre Anglia felé repültek, de a harci gépek is utánuk indultak. Cél: a Temze torkolatában haladó hajókaraván volt. Egyes vadászrepülőgépek háromezer méter magasságban szálltak nyugati irányban, mások keresztül-kasul röpködtek Dél-Anglia és a Csatorna felett. Az ellenség gépei közül először hat Spitfyre géppel találkozott. A hat gép rövidesen égve zuhant a mélybe. Német harci gépek ugyanakkor egy 8 ezer tonnás hajóra, egy torpedónaszádra és egy 2500 tonnás hajóra irányították bombáikat. Sok hajó súlydelt el és repülőgépek zuhantak a tengerbe. Egy óra múlva repülőgépkötéleink ismét Anglia felé repültek és megtámadták a vadászrepülőgépek fészkeit. Valamennyi Spitfyre a felhők közé menekült és egyetlen angol raj sem merte föl-

venni a harcot. Elmenekültek saját területükről, saját fészkeikből is, mert úgy látszik, nem tudják már megvédeni azokat. Német mentőrepülőgépek a Csatorna közepe és a francia partok között keringtek. Ezek lassuak, fegyvertelenek és vöröskereszttel vannak ellátva. A mentő repülőgépekről csakhamar megérkezett az értesítés, hogy a hullámokban három repülő vettek észre. Azonnal láttuk, hogy angolok. Megmentésükre harminc méternyi magasságból lömlőcsónakot bocsátottak alá. Miután az angolok a csónakot elérni nem tudták, német tengeri csónakot irányítottak a szerencsétlenség színhelyére. Amikor ezek a csónakok háromszáz méternyire megközelítették a szerencsétlenség színhelyét, hirtelen több angol Spitfyre jelent meg, az egyik a német vöröskeresztes gépre támadt, mire az megfordult. A gép műszeresze súlyosan megsérült, magát a repülőgépet harminc találat érte. Ekkor közbelepett egy német vadászraj, megrohanta a Spitfyre-eket és mindháromat lelőtte.

A német repülőök felsőbbbsége az angolokkal szemben

Olasz szakértő összehasonlító megállapításai a két légi erő ütőképességének okairól

Rómából jelentik: A Stefani-iroda kiküldött szakértője arra a kérdésre válaszol, miért maradnak az olasz és német repülőgépekkel vívott harcban alul az angolok, mikor korszerű és hatalmas repülőgép-parkja van. Egyes angol repülőgépek tüzelőképessége pedig még bizonyos olasz és német repülőgépek tüzelőképességét is felülmúlja. Mi az oka tehát az angol repülőgépek alsóbbrendűségének?

A Stefani-iroda szakértője erre így felel:

— Az angol repülőgépek alsóbbrendűségét pilótáiknak ki nem elégítő kiképzése okozza.

Churchill egy napon azt mondta, hogy Angliának több ezer pilótája van. Ez igaz, de pilótáinak nagyrésze csak a személyforgalmi repülőgépek vezetéséhez ért, tehát csak közepes harci pilóták lehetnek, mert nem ismerik jól a rájuk bízott harci repülőgépeket. Az is bizonyos, hogy a háború elején Angliának sok katonai pilótája volt, de a harcok során igen sokan elesetek és most már kénytelenek voltak a tartalékhoz nyulni. De éppen ez a tartalék hagy kívánnivalót maga után. Katonai pilótákat ugyanis nem lehet rögtönözni. Betanításuk

sokáig tart, ezért az angol pilóták száma veszedelmesen csökken, mert Anglia nem tudja elhárítani, vagy harc képtelenné vált pilótáit pótolni. Bizonyos, hogy az angol légi haderő, melybe Anglia annyi reményét vetette, végzetlenül csökken és ennek súlyos következményei lesznek.

Frick birodalmi miniszter szemleutja a megszállt nyugati területeken.

Strassburgból jelentik (Német Távirati Iroda): Frick birodalmi miniszter a megszállt nyugati vidékeken tartott szemleútján Metzből jövet, Strassburgba érkezett.

Ötvenfokos hőségben folyik Szomáliában a háború

Az angolok kevés csapatokkal kísérik meg az ellenállást

Rómából jelentik: Az olasz csapatok szomáli földi előnyomulásával kapcsolatban illetékes olasz körökben kijelentették, hogy a vasárnapi jelentésekben említett 1570 méter magas Kareni és Godajera hágó elfoglalásával tuljutottak a hegyvidék gerincén és most már lefelé haladnak. Elmondja a jelentés, hogy Zeilat 50 fokos hőségben foglalták el. Az olasz és szines csapatok két nap alatt 70 kilométer utat tettek meg a forró, víztelen sivatagban.

Az angolok kevés csapatokkal kísérelték meg az ellenállást, de eredménytelenül.

A Giornale d'Italia idézi a Daily Herald cikét, melyszerint, ha az angolok jól bántak volna Indiával, a Szomáli föld most nem kerülne olasz kézbe mert a hinduk megvédenék.

— Az igazat megvallva — jegyzi meg az olasz lap — nem az indiai csapatok hiánya hanem az angol csapatok és parancsnokság gyengesége okozza a szomáli csata elvesztését. Lehet azonban, hogy az indiai állapotok kihatással vannak az angolok közeli helyzetére. Az angol lap beismerése mindenestre joggal feltűnést keltett az egész világon.

Rómából jelentik: A Stefani iroda külön tudósítója részleteket közöl az afrikai harcokról. Eszerint: Debelnél az angolok támadást indítottak, hogy bizonyítékát adják állítólagos fölényüknek. Ez a támadás még július 30-án, alkonyatkor indult meg. Az angolok kétezeren voltak, ágyúkkal és gépkocsikkal felszerelve. Debel körül csak kisszámú olasz csapatok helyezkedtek el s csak a védelemre szorítottak. Az ütközet igen heves volt. Az angolok azonban az éjszaka beállta előtt abbahagyták a harcot. Hajnalban újra megkezdték, miután az éjszaka folyamán gépkocsikon és repülőgépeken újabb erősítéseket kaptak. Számbeli és harci eszközbeli fölénye ellenére olyan heves csapásokat mértek rájuk, hogy az angolok kénytelenek voltak gépkocsikon elmenekülni. Több halottat és kétszáz sebesülteket sikerült magukkal vinni. 64 halott, köztük három angol tiszt maradt a csataterén. Az olasz csapatok üldözőbe vették a menekülőket, de az ellenségnek az éj leple alatt sikerült eltűnnie. Augusztus 2-án sok önműködő fegyverrel ellátott, öt-

száz szines katonából álló oszlop támadta meg a namarapuli olasz állásokat. A harc rendkívül heves volt. Végül azonban innen is fejezvezt

futásban menekültek az angolok. Másnap ismét támadtak más ponton. A bennszülöttek tevékenyen kivették részüket az olaszok támogatásában. Az angolokat itt is hasonló sors érte, mint az előbbi két támadásnál.

Magasra csapódó lángok Málta szigetének legújabb bombázása nyomán.

Rómából jelentik: A Stefani iroda jelentése szerint hétfőn este fél kilenc és éjfél 12 óra között olasz bombavető repülőgépek támadást indítottak Málta katonai célpontjai ellen. Az olasz repülőgépek bombái tárházakat és hadianyagraktárakat gyújtottak fel. A bombavető repülőgépek bombáik lehullása nyomán magasra csapódó lángokat észleltek.

Portland és Portsmouth

A németek legújabb Délanglia ellen irányult légitámadásai során Anglia két legnagyobb kikötőjét: Portlandot és Portsmouth-ot pusztították el a német légibombák. Mind a két kikötő igen nagyjelentőségű. Portland Anglia egyik legrégebbi városa is, ahol sok, történelmi emlék van. Portsmouth pedig Anglia legnagyobb hadikikötője, amelyben Anglia egész hadiflottája elfér.

Portsmouth Hants angol grófságban van, 24 kilométernyire Southamptontól, Portsea szigetén, a Spithead szoros bejáratánál, Wight szigettel szemben. Kikötője bejáratánál csak 200 méter széles ugyan, de bejebb körülbelül öt kilométer hosszúságban 3 kilométer széles és a legmodernebbül van kiépítve. Nagy, erős, fontos erődítmények őrzik ezt a kikötőt, amelyet tengerészeti arzenál, hajógyárak, hajókötélgépjárató és hajófelszerelési ipartelepek veszik körül. A négy városrész közül

csak Southhead szép (a többiben kaszárnyák, gyárak vannak,) de Southhead valóságos fürdőváros, gyönyörű kilátással a tengerre és Wright szigetére.

Portland a délengliai Dorset grófsághoz tartozó félsziget jelentős kikötővárosa. E földnyelv hossza kb. 7 kilométer, szélessége mindössze 2 km, de ezen a kis területen is több helység van, köztük Castleton is. Ez a meredekpartú félsziget végződik Portlandban, amely valósággal uralkodik a kis öblön s hét világító tornya keleti és nyugati irányban is őrködik a hajóforgalom felett. Érdekessége a kikötővárosnak a VIII. Henrik által 1520-ban épített gyönyörű palota (ebben jelenleg a félsziget legfőbb tisztviselői laknak,) és az 1848-ban épült, városi börtön. Portland kikötőjét is ágyutelepek és erődítés védte, de azok a mai haditechnika fejlődésével nem tudták kellő lépést tartani, s így a német bombák könnyűszerrel elpusztíthatták Portland kikötőjét is.

Nem csökkentik a nyugdíjakat

Minden nyugdíjas ezután is a régi illetményeit fogja kapni — jelentette ki Bartha Ignác dr képviselő

Kolozsvárról jelentik: A napokban olyan hírek terjedtek el, hogy a kincstár a nyugdíjak csökkentésére készül. Ezzel kapcsolatban dr Bartha Ignác képviselő a következőket jelentette ki:

— A nyugdíjak csökkentését az elmúlt év decemberében a törvény téves értelmezése folytán hajtotta végre a központi nyugdíjpénztár. A nyugdíjlevonások miatt annakidején inter-

pellációt jelentettem be a parlamentben. Felszólalásom, valamint személyes közbenjárásom eredményeként a nyugdíjpénztár rendelkezését vissza is vonta és visszaállította a régi nyugdíjakat. Sikerült keresztülvinnem azt is, hogy a bucaresti nyugdíjpénztár visszamenőleg térítse vissza a levont illetményeket. Ez év áprilisában a nyugdíjasok már levonás nélkül kapták meg járandóságukat.

— A nyugdíjasok körében idegességet keltett, hogy Bucarestből nem fizették ki még a levont nyugdíjkülönbözetet, holott errenézve határozott ígéretet kaptam. Utánajártam a késedelem okának és megállapítottam, hogy a nyugdíjpénztár előbb bekérte a pénzügyigazgatóságoktól a levont nyugdíjkülönbözetekre vonatkozó adatokat és emiatt nem történt meg a kifizetés. A nyugdíjpénztár most már meg is kapta ezeket az adatokat és ennek alapján már megtörtént az illetménykülönbözetek kiutalása.

— A nyugdíjasok egy része már meg is kapta járandóságát, más részük viszont még nem. Ennek az az oka, hogy a pénzügyigazgatóságnál a nyugdíjvisszatérítésre szolgáló hitel kimerült. Közbenjárás történt abban az irányban, hogy az illetmény kifizetésére megfelelő hite álljon a pénzügyigazgatóság rendelkezésére.

— Hangsúlyoznom kell, hogy nincs szó újabb nyugdíjcsökkentésről, mint ahogy ezt egyesek tudni vélik. Minden nyugdíjas ezután is a régi illetményeit fogja kapni. Ami az 1932-ben történt nyugdíjlevonásokat illeti — fejezte be nyilatkozatát dr Bartha képviselő — arvonatkozólag külön akció van folyamatban. Remélem, hogy sikerülni fog az illetékeseket meggyőzni a korábbi nyugdíjlevonások jogtársaságáról és a nyugdíjasok a törvényben megszabott illetményeket kapják kézhez.

Anglia déli partvidéke, amelyet sűrűn bombáznak a németek

A román-magyar-bulgár tárgyalások menetében élénkebb ütemet várnak

A román válasz megérkezett Budapestre. — Katonai intézkedések Bulgáriában

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda Budapestre úgy értesül, hogy vasárnap délután Budapestre érkezett a román kormány emlékirata, melyre a magyar kormány azonnal válaszolt. Magyar politikai körökben kifejezik azt a reményt, hogy a magyar-román tárgyalások a legközelebbi napokban megindulnak.

Szófiából jelentik: A bolgár sajtóban megjelent német és román forrásból származó tudósítások szerint a tengelyhatalmak ösztönzése folytán a Románia és Bulgária, valamint a Románia és Magyarország közötti tárgyalásokat — úgy látszik — élénkebb ütemben fogják lebonyolítani.

A bolgár miniszterelnök nyilatkozata.

Szófiából jelentik: (Német Távirati Iroda) Filoff bolgár miniszterelnök a külpolitikai helyzetről mondott nyilatkozatában hangoztatta a bolgár sajtó képviselői előtt, hogy a jelenlegi politikai kérdéseket csak higgadt és barátságos légkörben lehet megoldani. A bolgár kormány semmit sem mulaszt el, az ország érdekeinek megvédése érdekében. A miniszterelnök a továbbiakban hangoztatta, hogy a kormány helyes uton jár valamennyi kérdés kielégítő rendezésére. Végül kijelentette, hogy nem készülnek a szobranje rendkívüli ülésre való összehívására.

Katonai behívások Bulgáriában.

Szófiából jelentik: A Német Távirati Iroda: Az ankarai bolgár követ jelentéstételre Szófiába érkezett.

Másik szófiái jelentés szerint szeptember elsejére 1906-tól kezdve 15 korosztály, akik eddig nem tettek eleget katonai kötelezettségüknek, 75 napi katonai kiképzésre hívnak be.

A görög-albán határon történt politikai gyilkosság miatt Olaszország és Görögország között fegyveres összetűzés állhat elő.

Rómából jelentik: Mérvadó olasz helyen kijelentették, hogy a görög-albán határon történt politikai gyilkosság, melynek Dauthodza albán irredenta vezér esett áldozatul, Albániában és Olaszországban rendkívül nagy felháborodást keltett. Bár az olasz kormány megőrizte higgadságát, mégis fültehető, hogy az eset következményeket von majd maga után. Illetékes helyen kijelentették, hogy Olaszország és Görögország között esetleg fegyveres konfliktusra is sor kerülhet, különösen abban az esetben, ha az angolok megkísérik kezüket rátenni a görög kikötőkre.

A görögök cáfolnak és két albánt vádolnak az albán vezér legyilkolásával.

Athénből jelentik: A Görög Távirati Iroda hosszú közleményt tett közzé, melyben a görög kormány ismerteti Dauthodza meggyilkolásának előzményeit. A görög kormány megállapítása szerint két hónappal ezelőtt két albán átszökött Gó-

rögországba. Amikor a görög hatóságok elé kerültek, beismerő vallomást tettek, hogy ők gyilkolták meg Dauthodzsát. A két embert a görög hatóságok letartóztatták és megindították ellenük az eljárást. Julius 25-én a görög kormány közölte az athéni olasz nagykövetséggel, hogy a gyilkosok ellen az

eljárást megindították és hogy a tettesek nem görögök, hanem albánok. A görög jelentés a leghatározottabban cáfolja azokat a híreket, mintha az albán vezér fejét levágták és faluról-falura hurcolták volna az albán lakosság megfélemlítésére. Tagadja a jelentés azt is, hogy más gyilkosságot is elkövettek volna az albánok ellen.

Német-olasz sajtóegyüttműködés.

Berlinből jelentik: (Stefani) Ribbentrop német birodalmi külügyminiszter hétfőn fogadta Morgagni szenátort, a Stefani iroda elnökét és hosszasan tanácskozott vele a két ország sajtóegyüttműködésével kapcsolatos kérdésekről. A Stefani iroda elnöke a délelőtt folyamán Alfieri berlini olasz nagykövettel tanácskozott.

A francia kormány közeli átalakulás előtt

Bevonják a kormányzásba a nemzeti irányú fiatalságot. — A háborús felelősség poréban kedden összeült a legfőbb bíróság. — Petain tábornagy rádióbeszéde

Genéből jelentik: A Német Távirati Iroda Vichyből szerzett értesülése szerint beavatott francia politikai körökben azt hiszik, hogy a francia kormány még e hét folyamán átalakul. Rámutatnak arra, hogy Lavalnak aránylag csak korlátozott lehetőséget adtak a kormánynak fiatal erők bevonásával történő kiszélesítésére. Azt hiszik, nem lehet mellőzni olyan mozgalmat, mint például a Doriot pártja.

Két Vichyből keltezett Havas jelentés beszámol a francia belpolitikai helyzet alakulásáról. Az egyik jelentés szerint kedden délután 3 órakor összeült a legfelsőbb bíróság, hogy meghallgassa a főügyész vádbeszédét a háborús felelősség kérdésében perbe fogott francia politikusok ügyében. A másik jelentés szerint Petain tábornagy kedden délután 1 órakor rádióbeszédet mond.

Amerika római nagykövete jelentéstételre Washingtonba érkezett

Roosevelt elnök megszakította körútját, hogy a nagykövettel tárgyaljon

Washingtonból jelentik: Politikai körökben nagy feltűnést keltett az a hír, hogy Roosevelt kedden megszakítja megkezdett körútját és már délelőtt megérkezik Washingtonba. Roosevelt váratlan visszatérése azzal a ténnyel áll összefüggésben, hogy ugyancsak kedden délelőtt Washingtonba érkezik William Phillips római amerikai nagykövet. A nagykövet csak néhány napja hagyta el Rómát, hogy jelentéstétel céljából Amerikába

utazzék. A nagykövet eddig megtagadott minden felvilágosítást.

A Szovjetunio és Amerika közötti kereskedelmi egyezmény megerősítése.

Moszkvából jelentik: Hírszerint a népbiztosok tanácsa és az Egyesült Államok elnöke megerősítette a Szovjet Unió és az Egyesült Államok között fennálló kereskedelmi szerződésnek 1941 augusztus 6-ig való meghosszabbítását.

Az indiai kongresszus nem hajlandó tárgyalni az alkotmánymódosítási tervezetről

Bombayból jelentik: Maulana Azad, a páni indiai nemzeti kongresszus elnöke a Reuter-ügynökség munkatársa előtt kijelentette, hogy nem hajlandó elfogadni az angol alkirály meghívását és nem hajlandó tanácskozni az indiai alkotmánnyal kapcsolatos angol tervekről. — Nincs semmi értelme — mondotta — a további vitának. A párizsi értekezlet végrehajtó

bizottsága egyébként a jövő vasárnap összeül és ez ki fogja nyilvánítani India lakosságának véleményét.

Nehru, az értekezlet volt elnöke ugyancsak hangoztatta, hogy áthidalhatatlan a szakadék az alkirály javaslata és a páni indiai értekezlet igényei között.

Japán és Anglia viszonya egyelőre változatlan marad

Londonból jelentik: (Reuter) Tokiói angol körökben meglepéssel tapasztalták az eredményes rendőrségi közbelépést az angol ellenes tüntetések alkalmával. Bár még korai volna az angol-Japán feszültséggel kapcsolatban az utolsó szót kimondani, — állapítja meg a Reuter —, minden

jel arra való, hogy a japán hatóságok mindent megtesznek az erőszakos szakítás elkerülésére. Ugy hiszik angol körökben, hogy az angol-japán viszony változatlan marad, míg az Anglia elleni vilámláború ki nem alakul.

Figyelem! Figyelem!

Mélyen leszállított áron kaphatók a

Magyar Szemle Társaság következő művei:

- Hóman: A magyar történetírás útjai
ára 540 lei helyett csak 350 lei
- Weisz: Mai magyar társadalom
ára 360 lei helyett csak 250 lei
- Horváth: Magyar irodalmi műveltségünk kezdetei
ára 396 lei helyett csak 250 lei
- Szekfű: Bethlen Gábor
ára 460 lei helyett csak 300 lei
- Farkas: Fiatal Magyarország kora
ára 396 lei helyett csak 250 lei
- Babits: Amor Sanctus
ára 331 lei helyett csak 250 lei

Vidéki megrendelés esetén plus 15 lei portó
A könyvek gyönyörű díszkötésben megrendelhetők a Magyar Lapok kiadóhivatala útján

Hárommillió leszerelt katona és hárommillió menekült vár hazaszállításra Franciaországban

Párizsban zsúfoltak az áruházak: mindent összevásárolnak, amit csak lehet

Genfből jelentik: A svájci lapok érdekes tudósításokat közölnek Franciaország súlyos problémáiról, az élet ütemének lassu megindulásáról és a menekültek tragikus helyzetéről.

Pillanatnyilag a legnehezebb helyzetben a menekültek és a külföldiek vannak. A franciák közül azok, akik nem hagyták el lakóhelyeiket, aránylag könnyebben tudnak megbirkózni a rendkívül nagy gazdasági nehézségekkel.

A külföldieknek hiába van nemes valutájuk, igen gyakran képtelenek átváltani a valutát francia frankra, mert sok bank még mindig zárva van. Különösen Párizsban okoz komoly gondot a külföldieknek a valutabeszerezés.

NINGS VALUTA

Az amerikai állampolgárok Párizsban az amerikai nagykövetség segítségét kérik, hogy segítse hozzá őket a megélhetésükhöz szükséges francia frankhoz. A nagykövetség azonban képtelen segítséget nyújtani az amerikaiaknak, mint azt az „United Press” jelenti. A bankforgalom korlátozása miatt ugyanis a nagykövetségnek még annyi francia frankja sincs, hogy a követségi tisztviselőket kifizethesse és ezért megtörténik, hogy csekkel fizeti alkalmazottait. Az amerikai követség csekkjét természetesen a városban elfogadják fizetési eszközként és a csekkel történő fizetésnek az az előnye, hogy az amerikai követség időt nyer a francia frankösszegek beszerzésére.

Az ipari tevékenység ismét megindult. A nagyvárosok vendéglői napról-napra zsúfolva vannak az étkezési időkben. A mozik látogatottsága is mutatja, hogy Párizs lakossága magához tért kábultságából és már szórakozásra is gondol. A mozik nézőterén mindennap nagyobb számú a közönség. A mozikban most mutatják be a „Párizsi csatáról”, illetőleg a német győzelmet eldöntő somme-aisnei offenzíváról készített filmfelvételeket. Érdekes, hogy a párizsi mozik amerikai filmeket nem játszanak, hanem német és francia filmeket mutatnak be.

A nagy áruházakban is igen élénk a forgalom. A párizsi háztartások hónapok óta nem vásároltak és most a nyugalom helyreálltával a párizsi háziasszonyok igyekeznek felújítani háztartásaik készleteit. Az áruházakban nagy a tolongás és a párizsiak mindent összevásárolnak, amit lehet: konzerveket, fehérneműt, ruhát, cipőt, stb.

Az újságok, amelyek ismét Párizsban jelennek meg, közlik a német hadifogságha került francia katonák névsorait és ezzel hozzájárulnak a nyugalom helyreállításához, mert a fogolylisták alapján igen sokan találják meg elvesztettnek hitt hozzátartozóikat.

Mint a Journal de Geneve írja, igen súlyos gondot okoz a kormánynak a menekültek hazaszállítása. Nemcsak a francia menekültek-

ről van szó, hanem a belga és holland menekültek sok százezernyi tömegéről is szó van. A német, amerikai és francia segélyszervezetek munkája egyre jobban halad és naponta több

vonat indul menekültekkel zsúfolva Belgium és Hollandia felé.

François Pietri közlekedésügyi miniszter az Echo de Paris-nak adott nyilatkozatában ismerteti a menekültek hazaszállításának nehézségeit.

Eszerint a francia vasutaknak 1,700,000 leszerelt francia katonát és 1,200,000 volt belga katonát kell még hazaszállítaniuk.

— Ami a menekülteket illeti — mondotta a miniszter — akik jogos türelmetlenséggel várják hazaszállításuk óráját, ezeknek a száma legalább hárommillióra rug, tehát összesen hárommillió embert kell szállítaniuk rövid idő alatt a francia vasutaknak.

Az aradi és temesvári magyarok küldöttsége a temesi királyi helytartóságnál

Iskolaügyekben terjesztettek elő folyamodást. — A helytartósági főtitkár kilátásba helyezte a kérés támogatását

Temesvár. Saját tudósítónk telefonjelentése. A Magyar Népközösség aradi és temesvári szervezete — mint lapunk más helyén röviden jeleztük — közös küldöttséget menesztett a temesi királyi helytartósághoz. Az aradi küldöttséget dr. *Párecz György* főtitkár vezette, míg a temesvári küldöttségben részt vett dr. *Asztalos Sándor* főtitkár.

Dr. *Ciupa Gheorghé* helytartósági főtitkár fogadta az aradmegyei és bánási magyarság képviselőit. A küldöttség elsősorban kérte, hogy a magyar fagozatu iskolákban magyar tanerőket alkalmazzanak s amennyiben nincs elegendő

dő számú állami képesítésű magyar tanár, illetve tanító, alkalmazzanak állami iskolákban is felekezeti képesítésű magyar tanerőket. Kifejezte a küldöttség nagy sajnálatát a beszárhísi és a bukovinai menekült tanítók iránt, de arra kérték a királyi helytartóságot, hogy amikor a menekült tanítókat segítik, ne sújtsák a magyar tanítókat.

A helytartósági főtitkár ígéretet tett arra, hogy amennyiben a küldöttség kérései nem ellenkeznek az érvényben lévő törvények és rendeletek elveivel, abban az esetben a helytartóság támogatja azokat.

Az angol munkások mozgalmát kezdték a háború folytatása ellen

A posztógyári és bányászati munkások emlékirata a brit munkaügyi hivatalhoz. — A walesi bányamunkások sztrájkjal és zavargásokkal fenyegetik a Churchill-kormányt

Londonból jelentik: A Stefani iroda értesülése szerint az angol posztógyári és bányamunkások memorandumot nyújtottak át a brit munkaügyi hivatal vezetőjének, *Citrinnek* és *Dewin* munkaügyi miniszternek a háború folytatása ellen. Az emlékiratban rámutatnak arra, hogy a munkásság legnagyobb része ellenzi a háború folytatását. De nem csak lelki okok indították őket erre a lépésre, hanem

a mindjobban fellépő nyersanyaghiány is világosan mutatja, hogy céltalan a további háború. A kormány már eddig is kénytelen volt számos hadianyaggyárat beszűntetni nyersanyag hiánya miatt. A munkásság ellenállóképessége

is csökken.

A walesi bányamunkások hirszerint egyenesen megfenyegették a kormányt, hogy ha a Churchill-kormány továbbfolytatja a háborút, sztrájkok és zavargások törnek ki. Ugy *Citrin*, mint a munkaügyi miniszter erőiesen lépett fel a munkásokkal szemben. A munkaügyi miniszter kijelentette, hogy a gyárakat és bányázemeket katonai ellenőrzés alá helyezi, ha a munkások továbbra is szembehelyezkednek a kormány háborús politikájával.

Chamberlain felgyógyult és üdülő utazásra ment.

Londonból jelentik: Chamberlain volt angol miniszterelnök, akin nemrég műtétet hajtottak végre, hétfőn elhagyta a kórházat és rövid pihenőre utazott.

Újabb letartóztatások a Japán és Mandzsukó elleni rosszindulatu eszmeterjesztés miatt.

Tokióból jelentik: A Domei iroda jelentése szerint Dairinben 19 külföldit letartóztattak, a Japán és Mandzsukó ellen irányuló rosszindulatu propaganda terjesztése és betiltott rövidhullámú vevők használata vétsége miatt. A vizsgálat még folyik. A külföldiek egyik vezetőjénél elkoboztak egy rövidhullámú készüléket.

Erőszakos merényletek a délafrikai angol dominiumban.

Lisabonból jelentik: A délafrikai angol dominium országában egyre több erőszakos merényletet követnek el. A délafrikai belügyminiszter egy pretoriai bennszülött telepítés felavatásán kijelentette, a kormány felhatalmazást kér, hogy a merénylőkre visszamenő hatállyal halálbüntetést szabhasson ki.

Szeptember 5-től 16-ig ezidén is megtartják a budapesti Őszi Lakberendezési és Háztartási Vásárt

Budapestről jelentik: A mindennapi élet zavartalanul robot a maga útján s mindenképpen ellenére ime ebben az évben is megrendezik az imárá 15 éve olyan nagy népszerűsége szert tett Őszi Lakberendezési és Háztartási Vásárt. A vásár felvonultatja az egész szakmabeli ipart és hét nagyszabású külön csoportban rengeteg látványosságot nyújt. De ezuttal valóban vásár is lesz az Őszi Vásár, nem csupán kiállítás, mert a kiállítók jogot nyertek ezidén a kicsinyben való árusításra is.

Maga a vásár szeptember 5-től 16-ig tart, de arra már augusztus 25-től érkehetnek a külföldi látogatók, akik a magyar vasutakon ezidén is féláru utazási kedvezményben részesülnek és olcsó utólagos vizumot kapnak, ha megszerzik az Őszi Vásár utazási igazolványát. Visszatérni szeptember 5-től szeptember 25-ig lehet a féláru utazási kedvezménnyel. Az Őszi Vásár utazási igazolványait már a közeli napokban szétküldik s ilvett bárki szerzhet magának minden utazási és menetjegyvirodában.

Tatarescu röpiratát adott ki a román kormányok külpolitikájának igazolására

Pamfil Șeicaru érdekes cikket írt a Curentulban „Tatarescu védekezik” címen

Bucurestiből jelentik: Pamfil Șeicaru a Curentul augusztus 14-iki számában „Tatarescu védekezik” címmel a következőket írja:

Megértem az erkölcsi kényszert, amelynek hatása alatt Gh. Tatarescu 21 oldalas röpiratban igyekszik megmagyarázni, hogyan juttatta az országot „Beszarábia és Észak-Bukovina kiűréséhez.” Az ilyen magyarázat bizonyítékok felsorakoztatását feltételezi. Tatarescu azonban kijelenti, hogy a pillanat nem alkalmas erre. De írja, eljön az óra, amikor meg lehet majd világítani az egymást követő kormányok egész diplomáciai tevékenységét és rá lehet majd mutatni a nehézségekre és fenyegetésekre, amelyekkel ezeknek a kormányoknak meg kellett küzdeniük.

De ha nem lehet igazoló iratokkal alátámasztva ismertetni a kormányok diplomáciai tevékenységét, akkor miért siet Tatarescu, hogy felvilágosítsa a nemzetet? Mert a volt kormányelnök tisztában van vele, hogy ő hordozza a felelősséget.

Miről akar minket Tatarescu meggyőzni? Arról, hogy a kormányok, amelyek 1919-től 1940-ig követték egymást, mind egyetértettek a román külpolitika folytonosságával, amit egyébként az egész nemzet helyeselt.

Mindenekelőtt vizsgálat tárgyává kell tennünk azt a kísérletet, amely a nemzetet a külpolitikával szolidaritásá teszi. Milyen eszközei vannak a nemzetnek arra, hogy ellenőrizze a külpolitikát? Elfelejtjük, hogy az értesülések irányítva voltak s hogy szigorú cenzúra örködött a külpolitikai helyzet kellő beállítására fölött? Vajjon olvasta a nemzet a jelentéseket, amelyeket követeink a különböző városokból küldtek? Kit akar ez az alkusz-stilusu úr ostobának tartani.

Vita a kormányok szolidaritásáról

Lehet azonban vitatkozni a kormányok szolidaritásáról. Abesszinia elfoglalásáig, — 1936-ig, — logikus volt a külpolitikánk. Igazolták azt az egymást követő események. De az Olaszország elleni megtorló intézkedések, amelyekhez a Tatarescu elnöklele alatt álló kormány hozzájárult, 1937-ben a Róma—Berlin-tengely megalakításához vezettek. 1937-től kezdve tehát már lehet a kormányok felelősségéről beszélni.

Tatarescu igen ügyesnek képzeli magát, midőn a saját igazolására idézi a Goga-kormány külügyminiszterének január 4-iki nyilatkozatát, amely „a szövetségesekhez hű politikáról” beszél. A Goga-kormány azonban nem is annyira belpolitikai okok miatt bukott meg, hanem Anglia és Franciaország nyomása következtében, amely államok ismervén Goga Octavian külpolitikai meggyőződését, mindenáron megakarták akadályozni Romániának a tengely felé való tájékozódását.

Tatarescu párizsi működésének kritikája

De mondjuk, hogy 1938 januárjától 1938 szeptemberéig helyesnek tekinthető külpolitikánk, mert ebben az időszakban semmi sem történt a nemzetközi helyzetben. A müncheni értekezlet után azonban megint a súlyos felelősség korszaka következik. A müncheni határozatok után nem lehet többé a Kisantant léteiről, a mi külpolitikánk ez illuzórikus támaszpontjáról beszélni. Csehszlovákia önállósága megszűnt, Németország egyszerű átjáró helyévé vált. Szükséges lett volna ekkor külpolitikánk felülvizsgálása. Nem történt meg. És nem történt meg 1939 márciusában sem, amikor Csehország protektorátussá lett és Szlo-

vákiát Németország védnöksége alatt álló független állammak nyilvánították.

Ugyanez év áprilisában Hitler beszédet mondott a német-lengyel viszonyról. Annak idején a beszéddel foglalkozó cikkünkben rámutattam arra, hogy a németek vezére egy szóval sem említette meg Szovjet-Oroszországot, noha a lengyel kérdéstről beszélt. Világos volt, hogy változást készítenek elő Németország és Oroszország egymáshoz való viszonyában. És a kormány nem tette vizsgálat tárgyává a külpolitikai helyzetet a várható fejleményekkel kapcsolatban, nem tette vizsgálat tárgyává azt a helyzetet, amely körülöttünk, Románia egyik szövetségese számára teremtődött.

Megkérdeztük Párizst, — a román külpolitika dadáját, — s válaszul biztosítottak minket arról, hogy Szovjet-Oroszország és a szövetséges hatalmak, — Anglia és Franciaország — között katonai szövetség fog létesülni. A román sajtót elárasztották a Rador-jelentések, amelyek hetenként háromszor közölték a katonai szövetség megkötését. Kérdem: ki volt ebben az időben Románia párizsi követe? Vajjon nem éppen Tatarescu?

Tehát hagyjuk elteni április, május, június, július és augusztus hónapokat, anélkül, hogy felülvizsgáltuk volna külpolitikánkat. Ezzel szemben mit csináltunk? Április 13-án — átkozott nap! — elnyertük az angol katonai garanciát. És meg tudná nekem modáni Tatarescu úr, hogy Anglia mit kért tőlünk a garanciáért cserébe? Nagy oktalanság megkísérelni annak a külpolitikának igazolását, amely a mi részünkről minden áldozathozást felajánl, hogy cserébe semmit se kapjon.

A német—szovjet megegyezés

És 1939 augusztusában bekövetkezett a német-orosz megegyezés. S a mi külpolitikánkat nem ingatta meg semmi. Szeptemberben behúzódtunk a semlegesség csigaházába. És miért nem tekintettük átmeneti formának a semlegességet?

Tatarescu igyekszik meggyőzni bennünket, hogy a német-orosz egyezmény aláírásával Románia sorsa megpecsételődött és hogy a Németországgal való megegyezés hatálytalan lett volna.

Ez azonban csak egyszerű állítás. Meg lehet állapítani, hogy C. Argetoianu idejében megkezdte a munkát a román-német gazdasági kapcsolatok fejlesztésére. Ki küzdött e politika ellen? Ki igyekezett megtartani a román külpolitikát azon a vonalon, amelyet az angol katonai garancia meghatározott? — Gheorghe Tatarescu úr. Felkérem Argetoianu, cáfolja

meg állításomat bár egyellen szóval is.

1940-ben még el lehetett volna háritani a katasztrófát. S ami még ennél is súlyosabb, májusban, a német támadás megkezdése után, de még Olaszország beavatkozása előtt, lett volna erre idő. Csak az angol garanciáról való lemondást kérték tőlünk. S nem tettük meg.

Május 24-én Tatarescu kijelentette előttem a miniszterelnökségen, hogy zsebében van a katonai szövetség Németországgal. Mikor azt feleltem, hogy ez egyszerű tréfa, biztosított róla, hogy erről a szövetségről csak három ember tud. Ilyen Tartarinra emlékeztető koponya vezette Románia külpolitikáját.

Kérdem, hogy amikor meglepett bennünket az orosz ultimátum, miért nem fordult Tatarescu Angliához, amelynek katonai garanciáját oly féltve őriztük? Miért fordult Németországhoz és Olaszországhoz, amelyekkel semmiféle szövetségünk sem volt? Ebben a lépésben megnyilatkozott annak a politikának a hiábavaló volta, amelyet az ország érdekei ellen vezettek. Junius 27-én minden elkövetett politikai hiba beteljesedett és ez a nap megállapítja a felelősségeket is.

Vajjon megleptek minket az események? Tatarescu oly ártatlansággal felel, ami lelkiismeretlenséggel egyetértelmű.

... egyedül maradtunk

„Kénytelenek vagyunk beismerni, — írja röpiratában, — hogy az események gyors és váratlan fejlődése túllepte kormányaink minden előrelátását s új helyzeteket teremtett, olyan következményekkel, amelyeket semmiféle erő nem akadályozhatott volna meg. És így egyedül maradtunk egy 180 milliós birodalom ultimátumával szemben.”

De a politikusnak látnia kell az események fejlődését. Tudnia kell kiválogatni a jelen összeviszóságából a jövő felépítésének elemeit. Hogy Tatarescut kőgyagossá tették az események, azon nem csodálkozunk. A nagy idők haladásának tragikus ünnepélyességű útje van, Tatarescu pedig csak egy jó operetténekes.

Mi az értelme Tatarescu röpiratának

Fölvetem a kérdést: nem személyes érdekek játszottak itt közre? Egész politikai személyzetünk „demokrata.” A tengellyel való szövetség pedig egész belpolitikai berendezkedésünk megváltoztatását feltételezte, ami ennek a személyzetnek nyugalomba küldését jelentette volna. Ez a magyarázata bel- és külpolitikánknak 1938 februárjától 1940 június 27-ig. És Tatarescu most mentesülni akar a felelősség alól. Ez az értelme röpiratának, amelyben a mondatok dagálya nem bírja eltakarni a bizonyítéka a tehetségtelenségnek és a lelkiismeretlenségnek, nem alkalmas arra, hogy szerzőjét kivonja a felelősség alól. Tulságosan kényelmes lenne a felfuvalkodott butaság.

És a végén Tatarescu, azt hívén, hogy jól kimagyarázta magát, tanácsokat osztogat a nemzetnek.

Mindenestre feltűnő, hogy a volt kormányelnök sietett megjelentetni ezt a röpiratot. Ugy látszik, — fejezi be cikkét Șeicaru, — előérzetek gyöttrik. Saját lelkiismeretének kiáltó hangja is vádlottnak minősíti őt.

Nagyhatású életrajz

Endrődy László S. J.

ÉLETET KRISZTUSÉRT

Ara:
120 lei és portó

c. műve. Fiatalság, eszmények, sportlendület, — majd a lelkiélet magasságai és életszentség sugárik Kaszap István életéből felénk a könyv 323 oldalán át.

A magyarországi búzakivitel Németország és Olaszország felé az új termésből is biztosítják

A terméseredmény az átlagosnál alacsonyabb, de a kivitel arányai megmaradnak

Berlinből jelentik: Itteni körökben úgy tudják, hogy Teleki Mihály földművelésügyi miniszter a közeli napokban Berlinbe utazik.

A Transkontinent Press budapesti tudósítója felkereste a földművelésügyi minisztert, aki elmondotta, hogy sikerült az aratást zavartalanul elvégezni, de a termésbecslés eddigi adatai szerint a magyar búzatermés kisebb lesz, mint a múlt év-

ben, sőt az átlagosnál is alacsonyabb, de megtesznek minden intézkedést, hogy a kivitel zavartalanul lebonyolódjék. Különös tekintettel vannak Németország és Olaszország igényeire.

Kijelentette végül a földművelésügyi miniszter, hogy Magyarország a jövőben a német piac szükségleteit mennyiségileg és minőségileg az eddiginél nagyobb mértékben lesz képes kielégíteni.

A magyarországi németek tizenötezerfőnyi ünnepi felvonulása Hidason

Budapestről jelentik: A magyarországi németek szövetsége vasárnap tartotta Hidason ezévi közgyűlését. Reggel az ifjúsági csoportok gyülekeztek, a délután került sor a közgyűlésre. A felvonulás ötnegyed órát tartott, mert mintegy tizenötezer jelentek meg. A közgyűlés a magyar himnusszal és a magyarországi németek himnuszával kezdődött.

Dr. Basch Ferenc kifejtette, hogy a németek

mindig hűek a magyar hazához. Köszönetet mondott a kormánynak a jóakarattól, melyet a Volksbund kívánságai iránt tanúsít és külön kiemelte, hogy nemsokára napilapként jelenik meg eddigi hetilapjuk. Néhány éven belül kifejlesztenek egy német középosztályt és a hazai németiség összekötő kapocsaként kíván szerepelni Magyarország és a Német Birodalom között.

A népliszt árát a buzaárakhoz irányítják

Árkimutatást készítettek a minisztériumban

Temesvár. Saját tud. A napokban a királyi helytartóságon tartott értekezlet során az egyes malmok bejelentették, mennyi kenyérlisztet najlandók Temesvár város ellátására a temesvári sütőiparosok rendelkezésére bocsátani. A különböző bányási malmoktól felajánlott liszt ezideig nem érkezett meg. A pékek 14 leiert adják a fehérkenyeret, de sűtnék fekete és félbarna kenyeret is, ameddig lisztkészleteik ezt megengedik. Viszontárusítóknak azonban csak fehér kenyeret adnak. A még meglévő készletek az élelmezési céh kijelentései szerint egy-két napra elegendők. Az érdeklődés középpontjába került most a népkenyér kérdése. Miután a népliszt árát 11.10 leiben állapították meg, a malmok képviselői felhívták a hatóságok figyelmét arra, hogy ezen az áron csak akkor adhatják a néplisztet, ha a búza vagonját a megállapított 68.000 leies áron szerezhetik be. A királyi helytartóság részletes előterjesztést küldött a minisztériumnak. A minisztérium megállapította, hogy tényleg az említett búzaár alapján számították ki a népliszt 11.10 leies árát. A minisztérium pontos kimutatást készített arról, hogy milyen búzaárak mellett mennyiért adható a népliszt és a népkenyér. A temesvári Prohászka-malom erre a hírre elhatározta, hogy kedden már meg is kezdte a népliszt kiörlését. Ha csütörtökig a minisztériumi árjegyzék megérkezik Temesvárra, an-

nak alapján állapítják meg az egységes liszt- és kenyérárakat. Amíg a jegyzék nem érkezik meg, hatóságilag állapítják meg a mindenkori búzaárát s ehhez irányul a népliszt és a népkenyér ára.

Szatmáron leszállították a kenyér árát

Szatmárról jelentik: A szatmári városházára tegnap délelőtt megérkezett a királyi helytartóság átirata, amely a legújabb keletű ármaximálási rendelettel kapcsolatban jelentős változtatásokat tartalmaz. Így elsősorban a kenyérárakkal foglalkozik. A királyi helytartó nem hagyta jóvá a város által megállapított árakat és ezeket általában egy leiel leszállította.

Az új szatmári kenyérárak a következők: félbarna kenyér kettős számú lisztből 12.50 lei (az eddigi 13.50 lei helyett), félbarna kenyér 5-ös számú lisztből 11 lei, (eddig 12 lei volt), barna kenyér 8.50 lei (itt 50 bani az árleszállítás). A liszt ára változatlan maradt: 2-ös liszt 13 lei, 5-ös liszt 11.50 lei, 6-os liszt 8.50 lei különként.

A sertéshús, hárj, zsirszalonna, füstölt és sózott szalonna árát szabadabbá tette a királyi helytartóság. Ezentúl tehát csak az olvasztott zsír ára marad maximálva (60 leire), valamint a merha- és borjúhús. Az ármaximálási rendelet változásai azonnal hatályba léptek.

Román-olasz gazdasági tárgyalások

Bucurestiből jelenti a rádió: Gheorghe Leon nemzetgazdasági miniszter hétfőn reggel fogadta Pelegrini Chiggi bucuresti olasz követ vezetésével az olasz bizottságot, amellyel a megköteendő román-olasz gazdasági egyezményről tárgyalt.

Visszavonták a Temes-tartományban a rádiórendeletet

Temesvár. Saját tud. A temesvári tartományi rendőrség parancsnoka közleményt adott ki s abban a rádióhallgatásra vonatkozó minapi rendeletet visszavontnak minősíti. A rádióhallgatás a rádiótörvény és a vonatkozó katonai rendeletek figyelembevételével szabad. Az utóbbi rendeletek csak az állam biztonságát veszélyeztető rádióhírek terjesztését tiltják.

Kényszerlakhelyre utalják az alaptalan és riasztó hírek terjesztőit

Bucurestiből jelenti a rádió: A belügyminiszter újabb szigorú rendeletet bocsátott ki a büntetőtörvénykönyv 322. és további cikkeinek vétői ellen. Az állam rendjének fenntartása és biztosítása érdekében a kihágókat kényszerlakhelyre utalják. Szigorúan tilos alaptalan és riasztó híreket terjeszteni. Alkalmazkodni kell a nehéz helyzethez, amelyben élünk — fejezi be utasításait a belügyminiszter.

Erélyes rendszabályokkal vetnek gátat az üzérkedésnek

Bucurestiből jelentik: Az illetékes hatóságok a fővárosban és a vidéki városokban is szigorú intézkedéseket tettek az üzérkedés megakadályozására. Az erélyes rendszabályok gátat fognak vetni egyesek mértéktelen nyereszkedési vágyának. Az ellenőrző szervek erőteljes tevékenységet fejtenek ki és a lakosság is közreműködik ebben a tevékenységükben. A szövetkezeteknek fontos szerepük lesz a lakosság elállításában.

Repülőgépszerencsétlenség áldozata lett az ausztráliai kormány légügyi minisztere, hadügyminisztere és a repülőflotta parancsnoka

Sydneyből jelentik: Cantbure közelében Melbourneból jövet, lezuhant egy személyszállító repülőgép. A gép tíz utasa szénméggett. Az első jelentések szerint a halottak között van az ausztráliai kormány légügyi minisztere, a hadügyminisztere és a repülőflotta parancsnoka. A szerencsétlenség miatt a tervbevevett minisztertanácsot későbbre halasztották.

Nagyszabású angolelleses tüntetések a japán fővárosban

A tüntetők a német s olasz zászlókat is kitűzték

Tokióból jelentik: Az angolelleses egyesület a városi hatóságok vezetésével és a különböző nemzeti egyesületek közreműködésével nagyszabású angolelleses tüntetést készített elő a tokiói Hibia-parkban. Már kora reggel óta ezrével tödultak a tömegek az ország legnagyobb gyűléstermébe. A csarnokot és a körülötte levő parkot japán, német és olasz zászlókkal díszítették fel. Az óriási forgalmat a kora reggeli órák óta erős rendőri készültség irányítja a gyűlés színhelyén.

ŐSZI LIPCSEI VÁSÁR 1940

NYITVA AUGUSZTUS 25-29-IG

A vásár megtekintésével megtalálja számítását

Bármilyen felvilágosítást nyújt a

LEIPZIGER MESSANT / LEIPZIG, (DEUTSCHLAND)

vagy LUDWIG SCHUSTER EZREDES, NÉMET KONZUL
GRABEA, STRADA NICOLAE IORGA No. 1. — TELEFON: 21-35.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

ORADEA, IL KÁROLY KIRALY-UT 5. SZAM.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldön: Egész évre 900. félévre 450, negyedévre 225, egy óra 75 lejt.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. — Egyes szám ára 20 fillér, — vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk sz.: 80.037.
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrzünk meg s nem adunk vissza

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt szél, egyes helyeken eső, a hőmérséklet alig változik.

AZ ARADI MAGYARSÁG VEZETŐI A TEMESI KIRÁLYI HELYTARTÓSÁGON. Temesvár. Saját tud. A Magyar Népközösség aradi vezetősége bejelentette a temesi királyi helytartóságon, hogy magyar iskolaügyekben előterjesztést kíván tenni. A királyi helytartóságon kedden délnél fogadják a magyarság aradi vezetőit.

Gyermekgyógyászok és gyermekpszichológusok kongresszusa. Berlinből jelentik: A német gyermekorvosok társasága, a német csecsemővédők, a német gyermekpszichiáterek és gyógypedagógusok és az általános pszichoterápiával foglalkozó német orvosok társaságával, továbbá a birodalmi gümőkór-ellenes bizottsággal együtt szeptember 1-től 7-ig gyermektudományi hetet rendez Bécsben. A kongresszus tudományos programján orvos, lélektani és pedagógiai előadások szerepelnek. Az előadások sorát dr Con ti államtitkár bevezető előadásában a gyermekkor higiénijának tervszerű irányításáról ad képet s röviden vázolja az elérhető eredményeket.

ERDÉLYI IPAROSOK KÜLDÖTTSEGE A MUNKAÜGYI MINISZTER ELŐTT. Bucarestből jelentik: A munkaügyi miniszter tegnap az erdélyi és bucaresti-i iparos- és kereskedő-testületek képviselőinek küldöttseget fogadta, mely alkalommal emlékiratot nyújtottak át a miniszternek az iparosság szükségleteire vonatkozóan. A munkaügyi miniszter, miután figyelemmel meghallgatta a kiküldötteket, megígérte teljes támogatását.

MÉG E HÓNAPBAN BE KELL SZEREZNI A TÉLI PETROLEUMSZÜKSÉGLETET. Nagyvárad. Saját tud. Kedden rendelet érkezett a városházára, a nemzetgazdasági minisztérium ellátási osztályától. A rendelet felszólítja a város vezetőségét, közölje egy katonai hatósággal, mint a polgári lakossággal, hogy tekintettel az előrelátható szállítási nehézségekre, amelyek a téli hónapokban bekövetkezhetnek: 1940 augusztus 31-ig mindenki szerezzen be annyi petrolumot, amennyi 1941 április 1-ig fedezni háztartása szükségleteit. A minisztérium a bekövetkező vagonhiányra való tekintettel hozta meg fentírt rendelkezését. A rendelet értelmében minden család 50 kgr. petrolumot tehet el a téli hónapokra. A nemzetgazdasági minisztérium megnyugtatta a lakosságot, hogy nem kell tartania petrolum-hiánytól, mert a fogyasztási szükségletet teljes egészében ki tudják elégíteni.

BETILTOTTÁK AZ EGYIK LEGNAGYOBB TÖRÖK NAPILAP MEGJELENÉSÉT. Istanbulból jelentik (Stefani): A török hatóságok bizonytalan időre betiltották a „Kumhur Yet” című lap megjelenését. Az intézkedés — melynek pontos indítóokát nem ismerik — politikai körökben nagy feltűnést keltett, tekintettel arra, hogy a lap a török sajtóban nagy szerepet töltött be.

Két napja hiába keresik a Körösbefult fiatalember holttestét. Nagyvárad. Saját tud. A Holbán tábornok-utcai vashidnál még két nappal ezelőtt a Körösbe fult Balog György 18 éves nagyvárad-i vasuti munkás. A fiatalember édesapja hétközségi s az Óssi-telepen lakik. Vasárnap a fiu édesapja lovait vitte fürösztetni a Körösre s közben maga is beleugrott a vízbe a hid betonlábáról. Balog György egyszerre eltűnt a körülálló szemek elől, anélkül, hogy többé a felszínre került volna. Azonnal kutatására indultak, de sem vasárnap este, sem hétfőn és kedden nem találtak reá. A Körös medrét föl-kutatták a tüzők is, de hiába.

ELRENDELTE A MONOPOL A ZSIDÓ KÉZBEN LEVŐ TRAFIKOK BEZÁRÁSÁT. Bucarestből jelentik: Az állami monopolpénztár igazgatótanácsa 1940 augusztus 9-iki ülésén elhatározta, hogy 30 napos felmondással bezárja az összes zsidó kézben levő trafikokat. Mindazok, akiknek az augusztus 9-i rendelet törvény értelmében szerzett joguk van, az erre vonatkozó bizonyítványokat a fenti idő alatt kötelesek bemutatni.

Központi köztisztviselői hitelintézetet állítanak föl. Bucarestből jelentik: A kormány elhatározta, hogy általános Központi Köztisztviselői Hitelintézetet állít fel. Ennek a Központi Köztisztviselői Hitelintézetnek aaptökéjét akként teremtik meg, hogy minden köztisztviselő fizetésének 2 százalékát e célra tartalékolják. E központi intézmény végleges formában történő megalakításáig a jelenleg működő különböző köztisztviselői hitelintézetek működhetnek.

CÉGEKET CSAK EGY CÉGTÁBLA UTÁN LEHET MEGADÓZTATNI. Bucarestből jelentik: A Semmitőszék a közigazgatási törvény 167. szakaszával kapcsolatban kimondotta, hogy a cégeket csak egy cégtábla után lehet megadóztatni, mert nem annyi cég van, ahány tábla, hanem csak annyi, amennyi be van jegyezve a kereskedelmi cégekbe. Tekintettel arra, hogy a céget csak mint jogi személyt lehet az illetékekkel megírni, a törvény szerint tehát csak egyben. Ugyanez a megállapítás vonatkozik az egészségügyi ellenőrzési illetékekre is, mert ha a cégnek több ingatlanai is van, az egy vagyoni egységben képezi a cég vagyonát és nem külön-külön s így az egész vagyonegység egyben terhelhető meg a cégtábla adóval.

Temetés. Batka Józsefné szül. Mike Ilona 32 éves korában Nagyváradon Calugaziuanu-ut 28. számú lakásán meghalt. Temetése aug. 14-én délután 3 órakor lesz az Óssi hullaház-ból az Óssi-temetőben. (Caritas.)

KOLOZSVÁRT AZ ELSŐOSZTÁLYU VÁROSOK KÖZÉ SOROZTÁK. Kolozsvárról jelentik: Szamos tartomány királyi helytartósága közleményt adott ki, amelyben hivatalosan bejelenti, hogy a kormánytól megérkezett az értesítés, amely szerint Kolozsvár városát a köztisztviselői fizetések szempontjából az elsőosztályu városok közé sorozták. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a kolozsvári köztisztviselők ugyanannyi fizetést kapnak, mint a bucarestiek. Ez az intézkedés a köztisztviselői fizetések összehangolásáról szóló törvény életbeléptetésének időpontjától, tehát augusztus 1-től érvényes.

Segítséget kér egy nyomorgó magyar tanítónő

Megdöböntő és szívfacsaró az a látvány, ahogyan az utcasarki koldusszenny kikappa kezünkől a feléje nyújtott falat kenyeret, s szemünk láttára, éhes mohósággal elfogyasztja. Szomorú látvány a nyomorúság minden megnyilatkozásában. De ha lehetséges, talán még jobban szíven üt, amikor valaha jobb napokat látott embereket látunk a nyomor legalsóbb fokán. Ilyen megdöböntő, szívfacsaró látványban volt ma részünk itt bent, a szerkesztőségi szobában.

Nagy Maria, 56 éves, állástalan okleveles tanítónő támolygott be hozzánk beteg, éhese, testileg-lelkileg agyongyötörtén. Tizenhét év óta súlyos beteg, mindkét veséje súlyosan meg van támadva, szív- és idegrendszerében szenved s nincs senkije, akihez támogatásért fordulhatna. Amikor még élt a nagybátyja, — néhai magyar országgyűlési képviselő, — nem állott egyedül a nagyvilágban, s volt, akitől egy falat kenyeret kapjon, s aki hajlékát megossza vele. Ez a rokona azonban két és fél hónappal ezelőtt meghalt s azóta Nagy Maria pénz nélkül, támasz nélkül áll súlyos betegségével. Könny csordult ki lázas szeméből, amint elhaló hangon mondta:

— Olyan éhes vagyok! Ma még nem ettem semmit.

S amint egyik munkatársunk titokban, hogy meg ne sértsse, felkínálta neki uzsonnáját, mohón utána kapott s itt a szerkesztőségi íróasztal mellett, a kattogó írógépek között, mindnyájunk szemelátára fogyasztotta el, miközben szeméből sűrűn patakzottak a könnyek a darabka kis vajaskenyérré.

Kedves, jó olvasóink, kik talán ma valamivel jobb sorsban vannak még, mint ez a szerencsétlen beteg testvérünk, szíveleljék meg ezt a pár sort, Nagy Maria tragikus helyzetét és Isten nevében segítsenek rajta!

Pénz- és természetbeni adományokat kiadóhivatalunk készsággal továbbít.

HATALMASEREJŰ ORKÁN PUSZTÍTOTT GEORGIÁBAN ÉS DÉL-KAROLINÁBAN. Newyorkból jelentik: Az Egyesült Államokban, Georgiában és Dél-Karolinában borzalmas orkán pusztított. Az óriás erejű viharok eddig 70 halálos áldozata van.

Jelentősen emelték az altisztek és katonák zsoldját. Bucarestből jelentik: A nemzetvédelmi minisztérium a következő közleményt adta ki: „A kormány az ország határain őrtállók gondját viseli és miután az állam valamennyi tisztviselője anyagi helyzetének megjavítását tervezi, elhatározta, hogy augusztus hónaptól kezdve az altisztek zsoldját havi 500—600 lejell, a szakaszvezetők (sergent) zsoldját az eddigi 135 lejt helyett napi négy leire, a káplárok (corporal) zsoldját az eddigi 90 baniról napi 3 leire, a katonák zsoldját az eddigi 45 bani helyett napi 2 leire emeli.

RENDEZNI KELL SZEPTEMBER 1-ÉIG A TÜZIFASZÜKSÉGLET KÉRDÉSET. Marosvásárhelyről jelentik: A belügyminisztérium a tartományi kormányzóságon keresztül többbizben felhívást intézett a városi hatóságokhoz, hogy gondoskodjanak a lakosság tüzifaszükségletének beszerzéséről. A felhívás szerint szeptember elsejéig rendezni kell a tüzifaszükséglet beszerzésének kérdését, mert szeptember elseje után nem áll rendelkezésre elég vagon. Marosvásárhelyre már megindultak a szállítások, de a raktárakban még mindég nincsen elegendő famennyiség. Egyébként Marosvásárhely városa megfelelő előleget bocsátott tisztviselői rendelkezésére, hogy téli tüzifaszükségeikről gondoskodhassanak.

Juliusban 1.6 százalékkal drágult a megélhetés. Bucarestből jelentik: A hivatalos statisztikai adatfelvételek szerint július hónapban 1.6 százalékkal drágult a megélhetés. Hogy a drágulás tempója az előző hónapokénál kisebb volt, az azzal magyarázható, hogy bő termés van főzélékfélékben és zöldegekben és emiatt a piaci árakban kevés változás volt. Az élelmiszerárakban alig 1.6 százalékos a drágulás, a ruházati cikkek ára nem változott, az egyéb közszükségleti cikkek áraiban cca 3 százalékos áremelkedés következett be július hónapban.

AZ IGAZSÁGÜGYMINISZTER ELRENDELTE A ZSIDÓTÖRVÉNY ELŐÍRÁSAI ALÁ ESŐ BIRÁK, SZAKÉRTŐK ÉS ÜGYVÉDEK NEVSORÁNAK ÖSSZEÁLLÍTÁSÁT. Bucarestből jelentik: Gruia igazságügyminiszter, a zsidótörvény alapján, rendeletet írt alá, amely három pontból áll: Az első pont elrendeli, hogy a zsidótörvény előírása alá eső bírák, állami ügyvédek, bírósági tisztviselők, aktáikat, amelyek helyzetük tisztázására vonatkoznak, augusztus 27-ig kötelesek benyújtani az igazságügyminisztériumban. A második pont szerint az igazságügyminisztérium a közjegyzői, könyvszakértői, technikai szakértő, mérnöktestület vezetőségét felkéri, hogy egy hónapon belül készítsék el azon tagjaik névsorát, akik a zsidótörvény előírásai alá esnek. A harmadik pont szerint az ügyvédkamarák dékánjait hasonló módon felkéri az igazságügyminisztérium, hogy készítsék el a zsidótörvény előírásai alá eső tagjaik névsorát, beleértve az összes igazoló iratokat.

Bucarestiben változatlanok maradtak a kenyérárak. Bucarestből jelentik: Szombaton Gheorghe Strat nemzetgazdasági államtitkár elnökletével tanácskozás volt a fővárosi pékek, malomtulajdonosok és mezőgazdasági szervek képviselőinek bevonásával. A pékek a kenyér árának emelését kérték, azonban a bizottság úgy határozott, hogy a kenyér ára változatlan marad. A minisztérium megbízta a szövetkezeteket, hogy a malmokat kellő mértékben lassá el gabonaművekkel.

TÖBBMILLIÓ LEI ÉRTÉKŰ ARANYAT LOPOTT GAZDÁJÁTÓL EGY NAGYSZEBENI ÉKSZERÉSZ SZAKÁCSNŐJE. Nagyszébenből jelentik: Max Springer, nagyszebeni ékszerész feljelentést tett a rendőrségen, hogy Melker Mária nevű szakácsnője három vaskazettát lopott tőle, amelyekben többmillió lei értékű arany volt. A szakácsnőt letartóztatták és hosszas kihallgatás után bevallotta, hogy ő a tettes. Elmondotta azt is, hogy a kazettákat elásta a földben. A lopott arany egyrészt vőlegénye, Frölich András értékesítette Nagyszébenben. Ennek az eladott aranynak az értékét félmillió leire becsülik. A nyomozás folyik.

PÁLYÁZATI HIRDETÉS

A sumuleu-várdotfalvi (Csik m. római katolikus elemi iskolához igazgató-tanítói állásra pályázatot hirdetünk. Fizetése: püspöki rendelet szerint. Kötelessége: a 2 tanerős iskolánál a rábizott osztályok vezetése. Iskolai énekhar és ifjúsági egyesület vezetése. Társadalmi tevékenység a plébános utasítása szerint. Pályázati határidő: augusztus 17.

Római Katolikus Iskolaszék

* Az agyvértődülés, a szívszorogás, nehéz légzés, félelemérzet és az álmatlanság, ha ezek a rendetlen székürülés következménye, akkor az enyhén, de biztosan ható természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által igen sokszor rövid időn belül megszűnnek. Kérdezze meg orvosát!

A kincstári bírságok elleni fellebbezésekben fel kell tüntetni a választott lakhelyet. Csik-szereda. Saját tud. Lanczet Haimné gyergyótölgyesi kereskedőnő a pénzügyi hatóságok négyezer leire büntették meg, mert üzletében italmentes engedély nélkül italokat szolgált ki. A bírság ellen a kereskedőnő fellebbezést jelentett be, melyet azonban a törvényszék azzal utasított el, hogy a fellebbezésben nem volt megjelölve a választott lakhely. A törvényszék ítéletét — hasonló indoklással — a tábla is helybenhagyta.

Olcsó és megbízható
tűzifa beszerzés kisembereknek, intézményeknek

Jeney Sándor
apritott és hasábos tűzifa kereskedőnél
Nagyvárad, Str. Nistrului 5.
Telefon: 12-03

Dinamit robbant a pásztorgyermek kezében. Csik-szereda. Saját tud. Könnyen végzetesé válható szerencsétlenség történt Gyergyókilyénfalva „Fügés” nevű erdejében. Ambrus Mihály gazdálkodó 11 éves András nevű fia marhákat legeltetett és eközben elkerült a legelőterületnek abba a részébe is, ahol kőbánya van üzemben. A bányában már senki sem tartózkodott. A gyermek az egyik kőszikla mellett három dinamitgyutacsót talált, melyet a követ robbantó bányamunkások felejtettek ott. Játszadozni kezdett velük, miközben az egyik gyutacs felrobbant és súlyos sebeket ejtett a gyereken. A felelősség tisztázása érdekében a nyomozás folyik.

HUSZONÖT SZENDEI KÉNYSZERMUNKÁRA ÍTELTEK EGY ADVENTISTÁT, AKI ELLENSZEGÜLT A KATONAI BEHÍVÓ PARANCSNAK. Buzeuból jelentik: A legfelsőbb katonai bíróság most hozott ítéletet Fekete Sándor, Larion községbeli (Tordamegye) 1931-es korosztálybeli örvezető ügyében. Fekete adventista és erre való hivatkozással nem tett eleget az összpontosításra szóló behívóparancsnak. Hasonlóképpen, még a bíróság előtt is vonakodott a fegyvert megfogni. A legfelsőbb katonai bíróság a vádlottat 25 esztendei kényszermunkára ítélte.

Temetés. Szabó Sándorné szül. Nagy Julianna 69 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése 13-án, kedden délután 5 órakor lesz a Constanta-utca 1. számú gyászháztól. (Erdélyi „Concordia”).

Folyóirat-szemle

A Hírnök legújabb, július-augusztusi kettős száma a következő rendkívül értékes, gazdag tartalommal jelent meg: B. F.: Az érdeklődés előterében. — Ujlaky János: Kirándulás a Perköre. — Nagyvárad-Szatmár új püspöke. — P. Szabó F. Dániel: Szent Bonaventura emlékezete (jul. 14.). — B. Nemező Anna: Utinapló. — A francia katolikusok helyzete a világháború előtt — Abrahám Árpád: Zakatol a vonat... — Holló Ernő: Vak leánnyal a hegytetőn. — Nagy Méda: Egy nyár története. — A katolikus Franciaország helyzete a háború után. — P. Dodai Pál O. F. M.: A ferencesek közművelődési, kulturális tevékenysége Albániában. — Derzsi Sándor: Járd de hazádat. — Somfay Margit: Iris. — Holló Ernő: Tihanyánál. — Franciaország vallástörténetéből. — Az Egyház és a szegénység. — P. Jánossy Béla: Elefántcsont ítélek (regény). — Két vers. — Földes Zoltán: Patakok sorsa. — Ragyogó Lőrinc Pál: Halál szabója. — Új földreform Finnországban. — Irodalom. — Szemle. — Krónika. — Szerkesztői üzenetek. — A Hírnök megrendelhető: Kolozsvár, Str. Franciscanilor 1. Előfizetési ára egy évre 100 lei félévre 80 lei, egy szám ára 16 lei.

SPORT

Befejeződött a nagyváradai kerületi teniszverseny

Dr Burger és Liszka Mancsi Nagyvárad ezévi teniszbajnokai

Nagyvárad. Saját tud. A kerületi teniszversenyek két szám kivételével befejezést nyertek. Öt napon át Nagyvárad, Szatmár, Nagykároly és Szalonta legjobbjai küzdöttek a bajnoki címért. Nyolc egyesületnek, körülbelül száz játékosra tette élvezetessé a versenyt, amely meglepetésekben és izgalmas küzdelmekben bővelkedett. Különösen a szatmáriak szereplése kellett nagy feltűnést. Ugyanis három első helyezést vittek haza. Növeli teljesítményük értékét az is, hogy éppen a két legnehezebb számban: az első osztályú és az ifjúsági férfi egyesben szerepeltek döntő sikerrel. Ami a verseny nívóját illeti, erős visszafejlődést állapíthatunk meg. A mostani vezető férfijátékosok, sajuos, nem a modern, villámgyors játékmódot művelik. Ennek az oka az, hogy asztali teniszjátékosokból lettek teniszjátékosokká.

A női egyest Liszka Mancsi nyerte meg nagy fölényrel, akinek Poppné hiányában nem volt komoly ellenfele. Az új csillagok közül meg kell említeni a szatmári Corpast, aki nagyon szépen mutatkozott be s az ifjúsági kupát meg is nyerte. Muresántól, a Crisana új felfedezettjétől is sokat várnak. Kakas István nemcsak mint játékos, hanem, mint versenyrendező is kiváló képességekről tett tanúságot. A nők közül Lenkeynél a másodosztályú női egyes győztesénél a tehetség oly jeleit lehet felfedezni, amelyek nagy jövőt ígérnek neki.

A rendezőség minden dicséretét megérdemelt, az ilyen nagyszemélyű verseny zökkenésméltos lebonyolításáért.

A verseny részletes eredményei egyébként a következők:

I. oszt. férfi egyes: 1. dr Burger (Szatmár), 2. Váradai Makabea, 3. Dr Halmi (Mak.) és Grünwald (Mak.). Döntő 6:2, 6:2, 6:1).

I. oszt. női egyes (Jachzell Mici Kupa): 1. Liszka Mancsi (NSE), 2. Szász (Mak.), 3. Corbutné (Egyetértés) és Papos Irma (Mak.).

I. oszt. férfi páros Velvart Kupa): 1. Grünwald—Fried (Mak.) 2. Dr Halmi—Váradai, 3. Dr Domide—Petrovics (Crisana) és Hoffmann—Rosenberg (Mak.).

I. oszt. női páros: 1. Liszka (NSE)—Corbutné (Egyetértés), 2. Papos—Szász (Mak.) 3. Dr Bartán—Székely (NSE) és Lenkey (NAC)—(Hedrichné (NSE)).

I. oszt. vegyes páros: dr Halmi—Papos (Mak.) 2. dr Gross—Liszka (NSE), 3. Fröhlich—Lenkey (NAC) és Grünwald—Szász (Mak.).

Ifjúsági férfi egyes (Kakas Kupa): 1. Corpas (Szatmár), 2. Fröhlich (NAC), 3. Muresan (Crisana) és Faragó (Mak.).

Ifjúsági női egyes: 1. Ursovici (NAC), 2. Lőrincz (Mak.) 3. Spitzer (NSE) és Elek (Mak.).

Ifjúsági férfi páros: 1. Corpas—Kalocsay (Szatmár), 2. Fröhlich (NAC)—Faragó (Mak.) 3. Muresan (Crisana)—Weisz (Mak.) és Markovits (NAC)—Vágó (Mak.).

Ifjúsági vegyes páros: 1. Fröhlich—Ursovici (NAC), 2. Weisz—Elek (Mak.) 3. Kuch—Spitzer (NSE) és Faragó—Zawislag (Mak.).

A II. oszt. férfi egyes döntőjét elhalasztották.

II. oszt. női egyes: 1. Lenkey (NAC), 2. Gödényi Ella (NSE), 3. Székely (NSE) és Ursovici (NAC).

A II. oszt. férfi páros döntőjét szintén elhalasztották.

II. oszt. vegyes páros: 1. Reidner (NSE)—Lenkey (NAC), 2. Klein—Horthyné (NSE), 3. Kakas—Csordás (NSE), Fried (Mak.)—Löwenstein (NAC).

III. oszt. férfi egyes: 1. Sényi (NSE), 2. Muresan (Crisana), 3. Hermann (NSE) és Klein (Egyetértés).

III. oszt. női egyes: 1. Kertész (Mak.), 2. Reich (Mak.) 3. Spitzer (NSE) és Baumanné (Egyetértés).

A pontversenyt a nyolc versenyző egyesület közül a váradai Makabea nyerte, második az NSE, harmadik a NAC.

(Gremesperger)

A B-csoport beosztása Az AMTE, TMAC, Kárpát FC a B-divízióban

Tegnap számunkban már jelentettük, hogy az A. divízió beosztását megváltoztatták. Az A. divízióba 14 csapatot osztottak be. Most megtörtént a B. divíziók beosztása is. Amilyen meglepetést okozott az A. divízió új beosztása, éppen olyan meglepetésszerű a B. divízió egyes csoportjainak beosztása is. A B. divízió három csoportjának beosztása a következő:

I. csoport (Dél):

1. Juventus, București, 2. Franco Romana, Braila, 3. Ferroemail, Ploesti, 4. Prahova, Ploesti, 5. Oltul, Sepsiszentgyörgy, 6. DVA, Galati, 7. Turda, București, 8. AS Constanta, 9. ACFR Brassó, 10. Olympia, București.

II. csoport (Nyugat):

1. CAMT, Temesvár, 2. AMEFA, Arad, 3. Mica, Brad, 4. Electrica, Temesvár, 5. Minerul, Lupény, 6. Chinezul, Temesvár, 7. Jiul, Petrozsény, 8. Vulturii Textila, Lugos, 9. Metalosport, Calan, 10. CFR, Turnu-Severin, 11. SSMR, Resica, 12. CFR, Piski.

III. csoport (Észak):

1. Victoria vagy Universitatea, Kolozsvár, 2. FC Carpati, Nagybánya, 3. Industria Sarmei, Aranyosgyéres, 4. Cementul, Torda, 5. CFR, Kolozsvár, 6. Vitrometan, Medgyes, 7. Olimpia CFR, Szatmár, 8. Törekvés, Nagyvárad, 9. MSE, Marosvásárhely, 10. X.

A fővárosi sportsajtó, elsősorban az Univer-sul Sport, szerencsés megoldásnak és bátor kezdeményezésnek találta a divíziók beosztását. A lépés valóban bátor, de nem biztos, hogy egyezik a sportszerűség következményeivel. Az ezért eredményeket ugyanis egyáltalán nem veszik tekintetbe és más érdemek alapján helyez előnybe egyes csapatokat. Így például az A. divíziós AMTE-t kihagyták és helyette a Gloriát tették be, amelyeknek semmi joga nem volt az A. divíziós szereplésre. Ugyanez történt a Carpatival és a TMAC-al, amelyeket minden jog-cím nélkül, a B. divízióba degradáltak. Kétséges, hogy ezek a csapatok vállalni fogják-e a B. divíziós szereplést. Amennyiben nem hajlandók szerepelni, kétes a B. divízió sikere, amelynek ezek a csapatok adnának némi szint és életet. A csapatok lemondása esetén a B. divízióban komoly zavarokra van kilátás.

A szabályzat szerint, az idén 14 csapat startol, de jövőre már 12 csapat vesz részt az A. divízióban. Négy csapat esik ki, de csak két-tő kerül be. Ez — természetesen csak elhatározás. Mire kivételre kerül sor, — amint az utolsó évek példája mutatja — egészen más elhatározásra lehet számítani.

Az oradeai mozgóképszínházak műsora:

DORIAN: A NYUGATI VILLÁMHÁBORÚ.
APOLLÓ: SCHERLOCH HOLMES UTOLSÓ KALANDJA.

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik.
Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel.
(Központi fűtés, hideg-meleg folyóvíz, telefon, stb.)
Polgári szálló — polgári árak!

Elrendelték a pamut és gyapjúszöveteknek műrostokkal való kötelező keverését

Az új rendelet nem vonatkozik a háziiparra és kisebb szövődékre

Bucurestiből jelentik: A háború elvágta az európai országokat természetes beszerzési forrásaiktól és ezáltal igen megnövelte az ipari nyersanyagok behozatalát is. Különös nehézségekkel küzd ebből a szempontból a textilipar, amely két legfontosabb nyersanyagát, a pamutot és finomabb minőségű gyapjút külföldről hozta be az országba.

Sok európai állam, közöttük a szomszédos Magyarország is, már hónapokkal ezelőtt elrendelte a pamut és gyapjúszövetek keverését. Ez a gyakorlatban úgy történik, hogy a pamut- és a gyapjú-fonalak készítésekor a fonalakba cellulózéből készült műanyagot fonnak be és ennek megfelelően az ily fonalokból készített szövet előre megállapított hányadban ilyen műrostokat tartalmaz. A román ipar az utóbbi években már berendezkedett ilyen műrostok készítésére. Erdélyben a Lupényben felállított Viscosa Romaneasca műselyem fonalgyár állít elő mesterséges gyapjú és pamut-anyagot. A Viscosa Romaneasca a Petroseni szénbánya koncernjéhez tartozik.

A nemzetgazdasági miniszterium most rendeletet adott ki, amely megállapítja, hogy a pamut- és gyapjú-fonalak előállításánál milyen arányban kell műrostokat — amelyeket a rendelet „celofibra” elnevezéssel jelöl meg — felhasználni. Ez a rendelet a következőképpen hangzik:

1. szakasz. Celofibra fonását csak gyapjúval és pamuttal keverve engedélyezik, az alább megjelölt arányban.

2. szakasz. A pamut feldolgozásával foglalkozó vállalatok csak úgy fonnhatnak pamutot, hogy 15—20 százaléokban celofibrát és a többi részben pamutot használnak fel.

3. szakasz. A gyapjú feldolgozásával foglalkozó iparvállalatok a fonásnál a következő arányban kötelesek celofibrát felhasználni:

a) férfi-szöveteknél 20—25 százalék celofibra és 75—80 százalék gyapjú;

b) női szöveteknél 30—40 százalék celofibra és 60—70 százalék gyapjú.

4. szakasz. A celofibrának a fentieknél nagyobb, vagy kisebb arányban való keverését csak a nemzetgazdasági miniszterium engedélyével szabad végrehajtani.

5. szakasz. A katonai célokra szolgáló szöveteknél a celofibra keverési arányát, a nemzetvédelmi miniszterium javaslatára, a nemzetgazdasági miniszterium állapítja meg.

6. szakasz. A szövő- és kötő-gyárak megélt, vagy importálandó tiszta pamutfonal, vagy gyapjúfonal-készleteiket a második, harmadik és negyedik szakaszokban megállapított arányban fogják tiszta celofibra-fonalakkal keverni.

A fonódák külön engedélyt fognak kapni arra, hogy ehhez a keveréshez szükséges tiszta celofibra-fonalakat állítsanak elő.

7. szakasz. A szövő és kötő-gyárak tiszta pamut-, vagy gyapjú-szöveteket csak a nemzetgazdasági miniszterium engedélyével állíthatnak elő.

Kizárólag csak celofibrából készült szövetek és kötöttárúk előállítása tilos.

8. szakasz. A miniszterium hatáskörébe tartozik annak a megállapítása, hogy a vállalatok esetleg nem képesek a jelen rendeletben megállapított arálynak megfelelő celofibrakészleteket a belföldön, vagy a külföldön beszerezni.

Evégett az iparvállalatok kötelesek a nemzetgazdasági miniszterium nyersanyag-igazgatóságának azonnal jelentést tenni. Az iparvállalatok mindaddig, amíg a miniszterium a kérdésben határoz, saját termékeiket kisebb há-

nyadban is keverhetik celofibrával.

9. szakasz. Azokat az iparvállalatokat, amelyek a fenti intézkedések ellen vétének, a termelés fokozásáról és az árak ellenőrzéséről szóló 1940 március 4-iki törvény 28. és 30. szakaszaiban foglalt intézkedések szerint megbüntetik.

10. szakasz. Celofibra és celoseta behozatalát csak akkor engedélyezik, ha a belföldi ipar a szükséges időn belül nem képes szállítani azt a mennyiségű, fajtájú és minőségű műrostot, amelynek külföldről való behozatalát kéri.

A behozatali engedélyt a nemzetgazdasági miniszterium által kinevezett bizottság javaslatára adják meg.

11. szakasz. A háziipar, valamint azok a vállalatok, amelyek 20 lóerőnél kevesebb motorikus erőt használnak üzemeikben vagy tiz munkánál kevesebbet alkalmaznak, nem esnek a jelen rendelet hatálya alá.

12. szakasz. A jelen rendelet a hivatalos lapban való közzétételétől számított hetedik nap elteltével lép életbe.

A legkisebb vételnél is le kell róni a kétszázalékos nemzetvédelmi illetéket

Milyen cikkek mentesülnek az illeték alól?

— Magyarázó közlemény a gyakorlati kivitelről —

Temesvár. Saját tud. A kétszázalékos nemzetvédelmi adót — mint ezt a Hivatalos Lap legutóbbi száma közölte — kiterjesztették az ötven leien aluli vásárlásokra is. Ezzel kapcsolatban a Kereskedők Egyesülete magyarázó közleményt adott ki tagjai számára. Felhívja az egyesület a figyelmet arra, hogy a nemzetvédelmi bélyegkötelezettség kiterjesztése aug. 10-iki hatállyal életbelépett. Miután az ötven leien aluli vásárlások után most már egy leies bélyeg rovandó le, ilyen bélyeg azonban csak hétfőn érkezett Temesvárra, az egyesület a pénzügyigazgatóságtól felhatalmazást kapott annak közlésére, hogy amíg az egyleies bélyegeket a kereskedők beszerezik, elegendő ennek a bélyegnek az eladási blokkra való rávezetése és beszedése. A bélyegek beszerzése után az ilyen jegyzékre utólag rá kell ragasztani az egyleies bélyeget.

Az új törvény azonban az eddigi mentes cikkek kivételül újabb cikkeket is mentesít, úgy hogy ezidőszertől, augusztus 10-től kezdve a következő cikkek eladása mentesül a kétszázalékos nemzetvédelmi bélyeg alól: kenyér, liszt, máléliszt, só, cukor, hus, zsiradékok (zsír, étolaj vaj), tej, zöldségfélék belföldi gyümölcsök, mindentéle fűszerek (az industrializált termékeken és a konzervgyárak készítményein kívül), a C. A. M. készítményei (dohány, cigaretta, stb.) bélyegek, világító petroleum, újságok, folyóiratok, bőrüzletek, tűzifa, fehér turó, brailai turó, fehér turó, tejföl, a C. A. M. tűzköve, gyufa, friss, fagyasztott, de nem kikészített (preparált) szárnyas, a hivatalos gyógyszerkészítményi díj alá eső gyógyszerkészítmények és különlegességek, ha az első forrásnál már lerovatott a kétszázalékos adó, állami papírok és állami ér-

tékjegyek tőzsdén vagy bank utján történt eladása, devizák eladása és a hivatalos számára történt eladások, mezőgazdasági termények, mezőgazdasági produktumok, ha földműves parasztok árulják közvetlenül a piacon, vásáron, vagy kereskedőknek, esetleg otthon a lakásukon.

Az új rendelkezés folytán — mondja még a Kereskedők Egyesületének közleménye — természetesen megszűnik a falusi kereskedőknek és a 25.000 leien aluli adóalappal bíró városi kereskedőknek az a régebbi kedvezménye, amely őket az 50 leien aluli eladásoknál jegyzékek kiállítása alól mentesítette.

Tekintve, hogy a legkisebb eladások is bélyegkötelezettség alá esnek, minden kereskedő kivétel nélkül köteles a legkisebb vásárlás után is bélyeges jegyzéket kiállítani.

Eperfa-akció a német selyemtermelés fokozására

Virágzó selyemhernyótenyésztés a Szudéta-vidéken

Berlinből jelentik: Németország, — tekintettel a selyemtermelés nagy közgazdasági és katonai jelentőségére — tervszerűen gondoskodik megfelelő számú eperfa ültetéséről. Az 1939. év őszéről, illetőleg 1940 tavaszáról származó adatok szerint az eddigi eredmények minden tekintetben kielégítőek. Bár ebben az évben jóval több növény állt a selyemhernyótenyésztők rendelkezésére, mint az előző években, a faiskolák egész eszerjállományukat ki-
 árusították.

Különösen biztató eredményeket ért el az eperfa-akció a Szudéta-vidéken, ahol a múlt ősszel, illetőleg az idei tavaszon az összes német eperfák 11 százalékát ültették. Valószínű tehát, hogy a selyemhernyótenyésztés egy-két főre a Szudéta-vidék legjövendőmezőbb foglalkozási ágai közé tartozik.

Az újabb eperfa-ültetések 7 százaléka Alsó-Szászországra, 6 százaléka a Duna vidékére esik. Ezután Kurmark, Bajorország, Kelet-Poroszország, Szilézia következik — csupa olyan tartomány, amelyekben már régóta meghonosodott a selyemhernyótenyésztés.

Az újabb eperfa-ültetések 18 százalékáról a német véderő gondoskodott. A vasutak, csatorna-vállalatok, munkatáborok, a kineztári uradalmak, iparielepek, stb. 3 százalékkal járultak hozzá a nagyszabású faültető akció kiterjesztéséhez.

A világháború legvéresebb harcainak színterére vezeti el az olvasót
BETTY SCHNEIDER:

VERDUN HALOTTAI

című megkapó szépségű könyve, amely most jelent meg Fodor Viola művészi fordításában. — A nyolcszáz ezer hősi halott emlékét megindító elemlyüléssel idéző műnek különös időszerűséget kölcsönöznek a közelmúlt eseményei, azért a kiváló német író könyve fokozott érdeklődésre tarthat számot.

Ara 80 Lei és portó — Megrendelhető a „Magyar Lapok” kiadóhivatalában

LEGUJABB

A román kormány szombaton átadott válasziratára a magyar kormány hétfőn további új választ küldött

Meggyorsultak a diplomáciai előkészületek a két kormány között. A magyar küldöttséget már össze is állították

Rómából jelentik: A *Popolo di Roma* budapesti tudósítója jelenti:

A magyar kormány igen helyesen járt el, amikor sürgősen átnyújtotta a román kormánynak emlékiratát. A román kormány, miután pénteken megkapta ezt az emlékiratot, másnap már át is adta válaszáat *Bárdossy* magyar követnek, aki azt futárral küldte Budapestre. A magyar kormány hétfőn reggel ugyanígy gyorsan válaszolt. A magyar válasz repülőgépen érkezett Bucarestbe és ott még

hétfőn délután átnyújtották Manolescu külügyminiszternek. A dolgok ilyen gyors egymásutánja nyomán az a hír terjedt el, hogy már össze is állították azt a magyar küldöttséget, mely találkozik a román megbízottakkal. Mindamellett nem hiszik, hogy a magyar megbízottak már szerdán vagy csütörtökön elutaznak. A bolzár küldöttségről is állandó az a hír, hogy már utakészen áll és már utazik is, de ezek a hírek eddig alaptalanoknak bizonyultak.

Kedden reggel új repülő-támadás indult az angol partok ellen

A németek áttörték a déli tengerpart légvédelmi vonalát. Heinckel-repülők raja elsüllyesztette az ellenük tüzelő angol előőrhajókat

Berlinből jelentik: Jelentették, hogy német bombázó és harci repülőgép-kötelékek kedden reggel ismét támadást kezdtek az angol partok ellen. Erről a tényről a Német Távírási Iroda két újabb jelentést közöl. Az első jelentés szerint a brit tengerpart ellen támadó német repülőgépek és védekező angol gépek között a La Manche csatorna és a szigetszág fölött több helyen heves csaták folynak. A német repülőgépek sikeresen áttörték a déli tengerpart légvédelmi és vadászrepülőgépzárját és ledobták bombáikat kijelölt célpontjaikra. Még nem lehet áttekinteni, hogy milyen célpontokat értek találatok. Hiábavalónak bizonyult az angol légvédelmi tüzérségnek az az igyekezete, hogy a támadást megakadályozzák. Az angolok már a kora délelőtti órákban sok vadászrepülőgépet vesztek.

A másik jelentés arról számol be, hogy egy Heinckel-gépekből álló német repülőraj láncalakulatban indult támadásra és felderítő útja során két ellenséges előőrhajót süllyesztett el. Ezek a hajók a német felderítő gépeket tűz alá vették.

Angol jelentés szerint is a délkeleti pontokon elkeseredett légi harcok folynak.

Londonból jelentik: A Reuter iroda jelentése szerint német repülőrajok hétfőn reggel átrepültek Anglia délkeleti partjain. Elkeseredett légi harcok folynak és mindenütt nagy tömegben hullnak a földre a töltények és kilőtt lövedékek hüvelyei. A német repülőgépek támadtak a záróléggömbök ellen is. Két égő léggömb a felhőkön át lezuhant és még mielőtt földet ért volna, teljesen elpusztult.

A hétfői légi harcok mérlege: 89 angol gép lelőve, 7 súlyosan megrongálva, 24 német repülőgép elpusztult.

Berlinből jelentik: A Német Távírási Iroda összefoglaló jelentést közöl a La Manche csatorna és a délangliai partok felett lefolyt légi harcok angol veszteségeiről. Eszerint: teljes bizonyossággal 88 repülőgépet vesztek az an-

golok. A német légvédelmi tüzérség ezenkívül három angol bombázót német terület felett lőtt le. Eszerint az összes angol veszteségek hétfőn 89 repülőgép. Ezenkívül hét ellenséges vadászrepülőgép olyan súlyosan megrongálódott, hogy harcképtelenné vált. Ezek hosszú füstfelhőt engedve, szálltak lefelé, úgyhogy valószínűleg elpusztultak. A hétfői harcok során 24 német harci és vadászrepülőgép pusztult el.

Rádió-műsor

CSÜTÖRTÖK, AUGUSZTUS 15.

Radio Románia és Radio Bucaresti, 13 Időjelzés. kulturális híradás, a Duna és a Sulina-csatorna vizállás jelentése, étrend, egészségügyi tanácsok, művészeti és kulturális hírek, sport-hírek. 13.15 Vasile Julea zenekarának hangversenye. 14 Hírek. 14.30 Rodica Bujor énekhangversenye, Vasile Julea zenekarának kíséretével. 15 Hírek, közlemények. 19.50 Magyar nyelvű hírszolgálat. 20 Időjelzés. 20.15 Stefani Starri és Emil Filip hangversenye. 20.40 Hírek. 21 Szimfonikus hangverseny hanglemezeiről. 22 Hírek, sporthírek. 22.20 Hírek német, olasz, francia és angol nyelven. 22.40 Liviu Teodor Teclu zongorázik. 23.05 Balettzene hanglemezeiről.

Budapest I. 9.45 Hírek. 11 Egyházi ének és szentbeszéd az esztergomi Bazilikából. A szentbeszédet Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás mondja. 12.15 Görög katolikus istentisztelet. A szentbeszédet Antalóczy Kornél mondja. 13.20 Időjelzés. 13.30 Az Operaház zenekara. 14.45 Hírek. 15 Cigányzene. 16 Közvetítés a Székesfővárosi Katolikus Egyházközségek Gyermeküdültö-telepéről. 16.45 Szalonzene. 17.30 Előadás. 18 Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 18.15 Hanglemezek. 19.10 Zilahy Lajos előadása. 19.40 A rádió szalonzene-kara. 20.15 Hírek magyar és román nyelven. 20.45 Sporteredmények. 21 Nyár a Balatonon. 22.40 Hírek. 23.10 Cigányzene. 24 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.25 Táncklemezek. 1.05 Hírek.

A belügyminisztérium figyelmeztető felhívása az elavult rendszer politikusaihoz

Bucurestiből jelenti a rádió: A belügyminisztérium figyelmeztető felhívást bocsátott ki azon politikusok ellen, akik nem kapcsolódtak be az egységes pártszervebe és az új rendszert bírálják. Az 1938-i államvédelmi törvény 39. szakasza alapján eljárás indul ellenük és a bírósági büntetéseken kívül kényszerlakhelyre utalják őket.

Kisiklott a szerajevói gyorsvonat

Szarajevóból jelentik: A szerajevói gyorsvonat a veleszevi kanyarodónál kisiklott. Három utas súlyosan, husz utas pedig könnyebben megsebesült. A kisiklás oka egyelőre még ismeretlen.

Augusztus 15-én lejár a két-százalékos adók kedvezményes fizetésének határideje

Bucurestiből jelenti a rádió: Augusztus 15-én lejár a hátralékos adók kedvezményes fizetésének határideje. A pénzügyminisztérium felhívja az illetékesek figyelmét, hogy a fent időpont után senki sem fizetheti ki kedvezménytel adóhátralékát.

Szeptember 15-én megkezdik a légvédelmi intézkedések ellenőrzését

Bucurestiből jelenti a rádió: A légügy és tengerészetiügyi minisztérium légvédelmi irodája közli, hogy szeptember 15-én az egész országban megkezdik a légvédelmi rendeletek betartásának ellenőrzését. A légvédelmi törvény 63. szakasza alapján megbüntetik mindazokat, akik nem hallgatták a törvényben előírt 12 légvédelmi előadást.

Apcéhicdetések

Lakás

Egyszobás utcai lakás mellékhelyiségekkel kiadó. — Nagyvárad, Nicolae Zsiga-utca 50. szám.

Butorozott szoba

magános férfinak aug. 15-re kiadó. Nagyvárad, Str. Pasteur 23., felső csengő.

Jókarban

levő modern gyermek-kocsi eladó. Hatvány, Nagyvárad, Calea Ruinelor 12. szám.

Modern

2 szobás konyhás lakás szeptember 1-re kiadó. Oradea-Nagyvárad, Miorita 7. szám.

3 szobás

parkettes lakás mellékhelyiségekkel kiadó. Nagyvárad, I. G. Duca 6. szám alatt.

Két- és háromszobás lakás azonnal kiadó Nagyvárad, Strada Vlahuta 44. szám.

Különléle

Keresek

megvételre Nagyváradon kis családi ház: cca 200.000 lei értékben. Hosszu lejáratu kolcsónnal terhelt ház: 250.000 lei értékű is lehet. Cimeket a kiadóba kerek.

Eladó telek

házzal vagy anélkül 1 szoba, konyha kiadó szeptember 1-re — Oradea-Nagyvárad, Str. Petru Rares 12.

Házvezetőnőnek

menne fiatal uriaszszony. — Nyéky F. Brad, Jud. Hunedoara

Sport gyermekkocsi jókarban levő eladó Nagyvárad, Wilson-u. 19-b.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea-Nagyvárad, II. Károly király-út 5. szám.

GENZURAT